

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 2522-04-13 (בקשה לצו קיום צוואה)
ת"ע 8827-10-12 (התנגדות)
מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

לפני כב' השופטת הילה גורביץ שינפלד
בעניין: עיזבון המנוח א.מ.ז"ל

התובעים/המבקשים 1. ד.ח.ס.מ.
ע"י ב"כ עו"ד אוריאל שילה
2. מ.ז.מ.
ע"י ב"כ עו"ד אורי שרם

נגד

הנתבעים/המתנגדים 1. ס.מ.
2. י.מ.
3. ה.מ.
4. ר.מ.
5. נ.מ. (קטינה)
ע"י ב"כ עו"ד שלומי אביטן
6. היועץ המשפטי לממשלה

פסק דין

תובענה למתן צו קיום צוואה לצוואה בפני רשות, והתנגדות.

הצדדים וטענותיהם:

1. המנוח, מ.א, יליד 5.10.1923, הלך לעולמו ביום 23.2.2010 (להלן: "המנוח").

2. במותו הותיר אחריו המנוח 4 ילדים. כולם בגירים.

3. התובעת, בת המנוח, הגישה בקשה למתן צו קיום צוואה. בתובענה נטען כי המנוח השאיר אחריו צוואה בעדים מיום 1.1.08 וצוואה קודמת משנת 2004. נכתב כי הצוואה הופקדה ביום 23.3.10 אצל הרשם לענייני ירושה. בהוראות הצוואה צווה המנוח, בין היתר, כי ככל שביתו ברחוב -----, לא יימכר טרם פטירתו, הוא מצווה מחצית מתמורתו לבתו (התובעת) ויתרת התמורה לתובעת ולשלוש ילדיו הנוספים בארבע חלקים שווים. כן ציווה המנוח, בהתייחס ליתרת רכושו – כי יחולק ל-4 חלקים שווים בין ילדיו. בנוסף ציווה בסעיף 6 לצוואתו כי "לצורך קיום צוואה זו ועל מנת למנוע מחלוקות ומריבות בין ילדיו, "אני ממנה בזאת את עו"ד א.ש.ת.ז., אותו אני מכיר מזה שנים ועליו אני סומך, להיות מנהל עזבוני".

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

4. נתבעים 1 ו-2, בניו של המנוח ונתבעים 3-5 ילדי נתבע 2 (נכדי המנוח) הגישו התנגדות לבקשה למתן צו קיום צוואה. בהתנגדות נטען כי למנוח שהוא ניצול מחנות עבודה סיפור חיים "קשה ואומלל", הוא לא היה בקשר ממשי עם ילדיו, נהג כלפיהם באלימות ואת זמנו השקיע בעסקיו כסוחר קש ומספוא. נטען, כי בשל כך ילדי המנוח גדלו "באווירת ניכור איומה, בעוני מרוד ובידיעה, כי אין להם על מי לסמוך אלא על עצמם. יצוין כי דרך גידול זו הביאה את הילדים להתייחס זה לזו כאל זרים מוחלטים", כי בחלק מן השנים היה קשר רופף בין תובע 2 לנתבע 2 ובעת האחרונה נוצר קשר בין נתבע 1 לבין נתבע 2. נטען כי לאחר גירושי המנוח מאם ילדיו, סירב לשלם מזונות ונאסר בשל כך וכן נאסר בשל אי תשלום מס. בחלוף השנים, החל לעבוד יחד עם נתבע 2 במסחר ברזל ומתכת. נטען כי המנוח היה בקשר רק עם נתבע 2 ונהג לומר שמלבד נתבע 2 אינו אוהב איש מילדיו, אינו מכיר בנכדים מלבד ילדי נתבע 2 ובשל כך, המנוח ציין פעם אחר פעם כי בכוונתו להוריש את כל רכושו וכספו לנתבע 2 ולילדיו ובשנת 2003 מסר לנתבע 2 צוואה התואמת אמירות אלו.
- באשר לתובעים נטען כי המנוח צירף לעסקי מסחר הברזל והמתכת את תובע 2 אשר לנתבע 2 לא היה כל קשר עמו, עד כדי כך שכאשר היו מגיעים המנוח ותובע 2 לפרוק סחורה – המתין תובע 2 מחוץ לחצר המפעל. ביחס לקשר בין המנוח לתובע 2 נטען, כי תובע 2 הפעיל לחץ על המנוח ונקט כלפיו באלימות פיזית קשה עד שהמנוח רכש עבורו משאיות. כן נטען כי כאשר מסר המנוח לנתבע 2 את צוואתו בשנת 2003 אמר לו כי במהלך השנים נתן לתובע 2 כספים, חלקם בנאמנות. כן נטען כי המנוח לא דיווח לרשויות המס על הכנסותיו ונהג להסתיר את כספו בידי אחיו ותובע 2. נטען כי תובעת 1 שידעה אודות אי דיווח ההכנסות הפעילה לחץ על המנוח ועל תובע 2 עד אשר התובע רכש עבורה דירה. נטען כי הוסכם בין התובע לבין התובעת כי תובע 2 יחתיים את המנוח על צוואה בה היא נהנית ממרבית רכושו והתובעת תשיב מהעזיבון לתובע 2 את כספו. בהתאם, לאחר שמצבו הבריאותי של המנוח התדרדר, העביר התובע את המנוח להתגורר ביחידה בחצרו וניתק אותו מנתבע 2 ומשפחתו. נטען כי בשנת 2006 לקה המנוח באירוע מוחי ראשון ומצבו הקוגניטיבי הדרדר, הוא התבלבל ולא זיהה את מרבית הסובבים אותו ולאחר שבשנת 2007 לקה באירוע מוחי שני – היה כ"קליפה ריקה", מרותק למיטתו וסעודי, שוחרר מבית החולים כשהוא אינו שולט על סוגריו, ישוב על כסא גלגלים, במצב פיזי ומנטלי ירוד. נטען כי מאז ועד פטירתו, נותק המנוח מאנשים למעט תובע 2 ועובד זר שנשכר לטפל בו. הודגש כי הצוואה נחתמה כחודש וחצי לאחר שהמנוח שוחרר מבית החולים בשל האירוע המוחי השני בו לקה. בהתנגדות צוין כי עובר להליך המשפטי ניסו הצדדים לפנות לבוררות אצל הרב אבוחצירא אך תובע 2 הכשיל את הבוררות. בנסיבות אלו נטען כי יש להורות על בטלות הצוואה בשל השפעה בלתי הוגנת, תרמית תחבולה וזאת בהתאם לסעיף 30א) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965. נטען כי המנוח היה "כחומר ביד היוצר"

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

- 1 בידי תובע 2, אשר המנוח היה תלוי בו תלות מלאה, והנטל להוכיח כי המנוח לא היה נתון
2 להשפעה בלתי הוגנת מוטל על התובעים. כן נטען כי תובע 2 לקח חלק בעריכת הצוואה כקבוע
3 בסעיף 35 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 וכי הצוואה נחתמה עת המנוח לא ידע להבחין
4 בטיבה של צוואה ולכן בטלה כהוראת סעיף 26 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965. טענה נוספת
5 שנטענה היא, כי יש להחיל את סעיף 30(ב) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 שכן המנוח הוטעה
6 לסבור שהתובעת יורשת את מרבית עזבונו.
7
- 8 תובע 2, בן המנוח, תומך בבקשה למתן צו קיום צוואה. בתגובתו להתנגדות הוכחשו כל
9 הטענות שבהתנגדות. נטען כי המנוח ערך בחייו שתי צוואות. צוואה ראשונה, ביום 30.6.2003
10 וצוואה שניה, ביום 1.1.2008. שהיא צוואה בפני רשות כקבוע בסעיף 22 לחוק הירושה
11 התשכ"ה-1965. נטען, כי הנטל להוכיח השפעה בלתי הוגנת הוא על כתפי המתנגדים –
12 הנתבעים, שכן אין בצוואה פגם צורני. בהקשר זה אף נרמז כי לאור הוראת הצוואה לפיהן
13 תובעת 1 היא זוכה עיקרית, יש בכך לשלול השפעה בלתי הוגנת על ידי תובע 2 על המנוח. כן
14 נטען, כי הנטל להוכיח שלילת הכושר לצוות הוא כבד והנתבעים לא עמדו בו בהעדר ראיות
15 ל"נקודת הזמן הקריטית" שהוא מועד עריכת הצוואה, ומעורבות תובע 2 בעריכת הצוואה
16 אינה מעורבות שפגעה בשיקול דעתו של המנוח שכן אין די בהזמנת עורך הדין בכדי להוות
17 מעורבות המביאה לבטלות הוראות צוואה. תובע 2 מפנה לע"א 851/79 **בנדל נ' בנדל**, פד"י
18 לה (3) 101. תובע 2 הוסיף כי ככול שתתקבל ההתנגדות יהא בכך **"להטיל דופי בנוטריון עצמו,**
19 **במהימנותו, במקצועיותו ובמשקלה של צוואה בפני רשות בפרט ואף בכלל"**. בית המשפט
20 התבקש לדחות את ההתנגדות.
21
- 22 ב"כ היועמ"ש הודיע כי אין בדעתו להתערב בהליכים.
23
- 24 הצוואה נשוא ההליך היא צוואה בפני רשות, אשר נחתמה במשרד הנוטריון עו"ד נ.א. ביום
25 1.1.2008. קודם לחתימת הצוואה במשרד נוטריון עו"ד נ.א, הגיע נוטריון עו"ד נ.א, יחד עם
26 ב"כ תובעת 1 לביתו של המנוח לצורך חתימה על צוואה שהובאה על ידי ב"כ התובעת. נטען
27 כי במועד זה התברר שיש צורך לעשות שינוי בטיטת הצוואה שהובאה וכן לערוך ייפוי כוח.
28 לכן באותו יום במעוד מאוחר יותר הגיע המנוח למשרד ב"כ התובעת ולמשרד הנוטריון נ.א.
29 המצויים באותו מבנה וחתם על הצוואה.
30
- 31 זה המקום לציין כי, ביום 5.11.2007, כ-7 שבועות לפני מועד החתימה על הצוואה (ביום
32 5.11.2007) לקה המנוח באירוע מוחי (שני במספר) ומצבו הדרדר.
33

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 2522-04-13 (בקשה לצו קיום צוואה)
ת"ע 8827-10-12 (התנגדות)
מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

9. יצוין כי בתחילה הוגשה תובענה להוכחת צוואה בהעתק שכן לא נמצא מקור הצוואה. לאחר שהנוטריון עו"ד נ.א. איתר את הצוואה המקורית, התובענה בתע 54307-07-12 נמחקה ונקבע כי שאלת הוצאותיה תידון בפסק דין זה.
10. לבקשת הצדדים ניתנו צווים לעיון במסמכים רפואיים שונים ומונה מומחה מטעם בית המשפט ד"ר ש.א. מהמרכז לבריאות הנפש טירת הכרמל "על מנת שתחוה דעתה באשר לכשרותו והבנתו של המנוח בעת החתימה על הצוואה מיום 1.1.08, או בכל שאלה אחרת שתוסכם בין ב"כ הצדדים". בקשה לפסילת המומחית לאחר שמי מהתובעים העביר למומחית תרשומות ש"כו על ידי הנוטריון עו"ד א.נ. בעת עריכת הצוואה - נדחתה.
11. חוות דעת המומחית נושאת תאריך 9.3.2013 הוגשה ביום 17.3.2013 (מש/2). בסיכום חוות הדעת נכתב כי "קיימת עקביות בהתפתחות הסימפטומים אחרי אירוע מוחי והתאמה בין סיכום מחלה, אבחון תלות ואישור רפואי. קשה להבין מבחינה רפואית את השיפור שחל אצל המנוח ביום חתימתו על הצוואה. לאור האמור לעיל אני מעלה ספק רב שמר א.מ. ז"ל היה מסוגל להבין את מהות צוואתו ולהבין את פרטיה".
12. מטעם הנתבעים הוגשו תצהירי עדות ראשית של נתבע 2 (מת/2), אשת נתבע 2 הגב' א.מ. (מת/3) ומכר של המשפחה מר ק' מת/1. כן זומנה להעיד גב' ש.ה, אחות מטעם המוסד לביטוח לאומי שבדקה את המנוח בביתו לצרכי המל"ל (הערכת תלות סומנה מת/7). מטעם תובעת 1 הוגשו תצהיר התובעת (מש/4), תצהיר נוטריון עו"ד נ.א. (מש/3) וזומנו להעיד ד"ר ע.ר. רופא המשפחה שטיפל במנוח (מוצג מת/4) וכן תעודת רופא לפי תקנה 4(ה) לתקנות הנוטריונים, התשל"ז-1977, (להלן: "התעודה") ומר מ.מ. אח המנוח. מטעם תובע 2 הוגש תצהירו (מש/5).

דיון והכרעה:

- שלוש (3) טענות מרכזיות הועלו על ידי הנתבעים/המתנגדים: המנוח לא ידע להבחין בטיבה של צוואה, מצבו בעת עריכת הצוואה מנע ממנו להביע את רצונו האמיתי והצוואה אינה מבטאת את רצון המנוח לאחר ש'כה במעורבות פסולה ותחת השפעה בלתי הוגנת.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

13. ככלל, על המתנגד לקיום צוואה מוטל הנטל להוכיח התקיימותן של עילות הבטלות, זאת ככל
שלא נפלו פגמים צורניים בצוואה. אם נפלו פגמים צורניים בצוואה, נטל הבאת הראיות
מתהפך ועל הטוען לקיומה להוכיח כי לפנינו צוואה שאין ספק באמינות, לרבות הוכחת
צלילות דעתו של המצווה וכי לא הופעלה עליו השפעה בלתי הוגנת. ראו ע"א 2098/97
בוסקילה נ' בוסקילה, פ"ד נה (3) 837, ע"א 130/77 **עוזרי נ' עוזרי**, פ"ד לג (2) 346.
14. בנסיבות כאן, לאחר ששקלתי ובחנתי עמדות וטענות הצדדים מצאתי כי הנתבעים עמדו בנטל
הכבד שהוטל עליהם ויש לקבל את ההתנגדות שכן הוכח ברמת הסבירות הדרושה, כי בעת
עריכת הצוואה, המנוח לא ידע להבחין בטיבה של צוואה ואלו נימוקי:
15. סעיף 26 לחוק הירושה, התשכ"ה – 1965 קובע: **"צוואה שנעשתה ע"י קטין, או מי שהוכרז
פסול דין או שנעשתה בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה – בטלה."**
16. בפסקי דין רבים נדונה משמעות צירוף המילים "להבחין בטיבה של צוואה". בפסיקה גובשו
שלושה כללים עיקריים: בחינת מודעות המצווה לכך שהוא עורך צוואה, ידיעת המצווה
אודות היקף רכושו וזהות יורשיו על פי דין ובחינת מודעות מצווה לתוצאות הוראות הצוואה
הנערכת – על יורשיו. המועד הרלוונטי הוא מועד עריכת הצוואה, ובענייננו 1.1.2008. ראו:
ע"א 15/85 **מזרחי נ' רז**, מא(4) 454, 458 (15.7.87) ע"א 5185/93 **היועמ"ש נ' רינה מרום**,
מט(1) 318, 326 ואילך. על המצווה להיות בדעה צלולה, לפרש נכונה את המציאות, ללא
לחצים, תעתועי דמיון או מחשבות שווא. ראו: **מרום** המאזכר את ע"א 1212/91 **קרן ליבי נ'
בינשטוק**, מח (3) 705, 715-716, 729 ודנ"א 1516/95 **מרום נ' היועמ"ש**, נב(2) 813 (22.6.98).
17. הנטל להוכיח שמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה, מוטל על הטוען זאת. ראו: פרופ'
שילה, **פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965**, הוצאת נבו, כרך 1 עמוד 248, ע"א 190/68
סוטיצקי נ' קלינברוט, כב(2) 138 (20.6.68), **פס"ד מרום** שאוזכר לעיל בעמוד 327, ע"א
733/88 **אהרוניאן נ' אלישקה**, מה(5) 705, 709: **"כאשר מבקשים לבטל צוואה על פי הטענה
שהיא בטלה משום שהמצווה היה במצב בריאות קשה כל כך עד שלא יכול היה לגבש
באחריות ובצלילות דעת את רצונו, במקרה כגון דא, המבקש לסתור את תוקפה של הצוואה
מהטעם האמור, עליו נטל ההוכחה"**.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

18. על-מנת להוכיח כי המצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה, בשל מצב נפשי, מנטלי וגופני בעת עריכת הצוואה, יש להביא עדות רפואית או עדות אחרת. ע"א 851/79, 160/80 **בנדל נ' בנדל**, לה(3) 101, 105. לבית המשפט שיקול הדעת האם להעדיף חוות-דעת רפואית (שהיא למעשה בבחינת "ניתוח שלאחר המוות") או להעדיף על-פניה עדות של עורך הצוואה או העדים לצוואה. ראו: ע"א 7506/95 **שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון ישראל**, פ"ד נד (2) 215, 222 (30.4.200).
- 7
8 במקרה כאן מצאתי להעדיף את עדות העדה האובייקטיבית, גב' ש.ה, אחות הממלי"ל שערכה למנוח הערכת תלות כחודש טרם חתימתו על הצוואה, יחד עם חוות דעת מומחית מטעם בית המשפט, עדות מר ק' ומסמכים רפואיים על פני עדויות התובעים.
19. בראש ובראשונה עולה מסקנה זו מחוות דעת מומחית מטעם בית המשפט. מסקנת המומחית מטעם בית המשפט בחוות דעתה הייתה כי במועד עריכת הצוואה, המנוח לא היה כשיר לעריכתה. וכך כתבה המומחית בחוות הדעת: "**המנוח סבל שנים רבות מיתר לחץ דם ואלכוהוליזם כרוני, לא ידוע על טיפול פסיכיאטרי או ניסיונות גמלה עקב כך... במהלך 2007 - אין מה לציין עד לאירוע מוחי ב- 5/11/2006. אושפז עקב חולשה כללית, ירידה בתאבון. בלבול. הומלץ על אבחון קוגניטיבי אשר לא בוצע. אחרי השחרור נמשכו תלונות על "חולשה, שוכב רוב שעות היום" ניתנה תוספת של כדור שינה**".
20. בסיכום חוות הדעת נכתב "בשנת 2007, 7 שבועות לפני החתימה על הצוואה, עבר המנוח אירוע מוחי. ב 25/11/07 נבדק מטעם המוסד לביטוח הלאומי ואובחן חוסר יכולת לתקשר. ב 2/12/07 כותב הרופא המטפל ד"ר ע.ר. שהמנוח נמצא בהכרה מעורפלת. קיימת עקביות בהתפתחות הסימפטומים אחרי אירוע מוחי והתאמה בין סיכום מחלה, אבחון תלות ואישור רפואי. קשה להבין מבחינה רפואית את השיפור שחל אצל המנוח ביום חתימתו על הצוואה. לאור האמור לעיל אני מעלה ספק רב שמר א.מ ז"ל היה מסוגל להבין את מהות צוואתו ולהבין את פרטיה". מסקנה זו המבוססת על מסמכים רפואיים וכן על התרשומת שערך הנוטריון עו"ד נ.א שהובאה בפני המומחית (בניגוד להלכה הפסוקה), – מתיישבת גם עם הערכת התלות שיכה למנוח ביום 25.11.2007, העדויות ומסמכים רפואיים הנוספים.
20. לאחר שהוגשה חוות הדעת תובע 2 בלבד שלח 2 שאלות הבהרה למומחית באשר למידת ההשפעה של הערכת התלות (מת/7) והמבחנים שנערכו על ידי אחות הממלי"ל גב' ש.י. הן בתשובתה והן בחקירתה הסבירה המומחית כי מסקנתה מתבססת על רצף אירועים. וכך העידה בעמוד 90 שורות 15 ואילך: "**אנחנו לא עושים הבחנה רק על סמך דיווח של הממלי"ל,**

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

1 בודקים רצף אירועי. אם אקח את רצף האירועים ואותו רופא שנתן חוו"ד ב 27/11 מרשומות
2 קופ"ח כותב שהאדם בהכרה מלאה, מתקשר עם הסביבה ולא מזהה את כולם, זה בכל
3 מקרה אומר משהו ומדליק נורה אדומה. אותו דו"ח של הערכת תלות, איני מתייחסת לעניין
4 של תלונות שהבן מסר, אלא על חוסר יכולת של האדם לתקשר. הוא לא מתקשר. אני יכולה
5 להתייחס למה שכתוב, כתוב שהוא לא מתקשר. אין סיבה להאשים אותה בחוסר
6 אובייקטיביות, אם היא כותבת כך אז זה נכון. אם אתה רוצה להגיד שהוא הגזים כדי לקבל
7 עזרה מהמל"ל אז ההגזמה שלו הייתה מאוד מקצועית. ב 2/12 אותו רופא כותב לאחות ואז
8 בין היתר כותב "הכרה מעורפלת" יש פה רצף של דברים, זה לא כמו שאתה אומר בלבול.
9 איך אתה רוצה שאתייחס לאישור חד פעמי מ 1/1/08 ששם כתוב "צלול ויכול לערוך צוואה".
10 התרשומת של עו"ד היא לא תרשומת רפואית".

11
12 בהמשך הסבירה כי בדקה את תיק קופ"ח. ראו עמוד 91 שורה 22-21. במענה לשאלה האם
13 יכול להיות כי מצבו של המנוח היה "בעלייה" בעת עריכת הצוואה – השיבה בשלילה והפנתה
14 לכך שלאורך רצף זמן תוארה פגיעה קוגניטיבית. עמוד 91 שורות 28-26: "לא, מכיוון שבכל
15 מקום מצוין שיש בעיה במצב הקוגניטיבי. גם באישור הזה כתוב שהוא ישנוני. ואותו רופא
16 כותב ב 27 לחודש שאינו מזהה אנשים".

17
18 21. כאשר ביקש ב"כ תובע 2 לטעון כי חוות הדעת נערכה בעיקר בהסתמך על הערכת התלות
19 מת/7 או בהינתן משקל רב מדי להערכת התלות מת/7, השיבה המומחית, כי הסתמכה על
20 נתונים ומסמכים רפואיים נוספים ושאל על פיהם, לבדם ללא הערכת התלות לא יהיה שינוי
21 במסקנתה. עמוד 92 שורות 21-1 וכן הוסיפה בעמוד 90 שורה 31 כי:

22
23 "אם יש נסים, הוא היה כשיר".

24
25 22. נפסק כי בית המשפט יסטה מחוות דעת של מומחה שמונה מטעמו רק במקרים קיצוניים.
26 הנסיבות שבפניי, בפרט כאשר בחקירתה לא רק שמסקנת המומחית וחוות דעתה לא שונתה
27 אלא שהמומחית אף התחזקה בדעתה והעידה כי גם בהתעלם מהערכת התלות – מסקנתה
28 הייתה זהה. בנסיבות אלו המקרה כאן אינו מבין המקרים בהם יש לסטות מחוות דעת
29 מומחה שמונה. ראו: ע"א 3134/02 עיריית רחובות נ' בוטנרו אחזקה ופיתוח 1992 בע"מ,
30 עמוד 5 לפסה"ד (מיום 21.7.2003) וראו גם ע"א 55/89 קופל (נהיגה עצמית) בע"מ נ' טלקאר
31 חברה בע"מ, פד"י מד (4) 595 בעמוד 603: "כלל הנקוט בידי בתי המשפט מימים ימימה,
32 שמעמידים בעל-דין בחזקתו, שלא ימנע מבית המשפט ראייה, שהיא לטובתו, ואם נמנע

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

- 1 מהבאת ראיה רלבנטית שהיא בהישג ידו ואין לו לכך הסבר סביר, ניתן להסיק, שאילו
2 הובאה הראיה, הייתה פועלת נגדו".
- 3
- 4 23. בנסיבות כאן לא רק שלא מצאתי כי קיימת סיבה לסטות מחוות דעת המומחית אלא
5 שמסקנת המומחית שמונתה מטעם בית המשפט, מתחזקת גם מהעדויות הנוספות שהובאו:
6
- 7 24. כך, העד מר ק' עבד עם תובע 2 והכיר את המנוח עוד לפני שעבר להתגורר ביחידה בחצר בית
8 תובע 2. העד הסביר כי מאחר ובחצר בית המנוח ניהל תובע 2 את עבודתו בסחר ברזל ומתכת
9 נפגש עם המנוח בביתו ואחר כך כשעבר ליחידה בחצר בית תובע 2, המשיך ונפגש עמו. מר ק'
10 העיד כי כבר לאחר שהמנוח לקה באירוע מוחי ראשון "מצבו לא היה בריא כל כך הבן אדם
11 ואחרי האירוע בכלל לא זכר מה מו מי והתבלבל" (ראו: עמוד 4 שורות 22-13). בהמשך לאחר
12 שהמנוח לקה באירוע מוחי שני העיד כי "...אחרי אירוע הוא השתנה לגמרי. הוא קרא
13 לאנשים בשמות אחרים" (עמוד 5 שורות 22-20). אותו עד אף ליווה את המנוח ותובע 2 בעת
14 שנסעו עם המנוח למשרד נוטריון עו"ד נ.א. ביום 1.1.2008. כאשר נשאל מה היה מצבו של
15 המנוח כשיצא מן החדר השיב "תשוש, עייף כמו שהיה כל הזמן" (ראו עמוד 6 שורות 23-22)
16 ובעמוד 7 שורות 16-13 הגדיר את המנוח לאחר האירוע השני כ"סמרטוט", "לגמרי לא בן
17 אדם" כשהוא מעיד שהמנוח השתנה לגמרי ולא זיהה את האנשים סביבו. כן העיד העד כי
18 יום לאחר מכן נשאל על ידי המנוח מה היה עושה אם צריך היה לחלק את רכושו, הנהן, שקע
19 ובהמשך המשיך ונשמע מבולבל ולא דיבר על הנושא שוב (עמוד 7 שורות 2-1). בתצהירו
20 הצהיר כי לאחר שחרור מבית החולים בנובמבר 2007 המנוח לא זיהה את הסובבים אותו
21 ומצבו לא הוטב עד פטירתו.
- 22
- 23 25. אחיו של המנוח מר מ.מ, העיד כי כלל לא ידע שלאחיו היה אירוע מוחי (ראו עמוד 40 שורות
24 19-20, 27-28) ומעדותו עלה כי לכאורה לא נפגש עם אחיו לאחר האירוע הראשון או השני עד
25 לאחר כחודש חודשים לפני פטירתו בשנת 2010. האח העיד בעמוד 41 שורות 28-23 כי ביקר
26 את המנוח בפעם האחרונה בבית המנוח כאשר המנוח עוד עבד (ולא אצל תובע 2 כפי שנשאל),
27 נהג, והלך באופן עצמאי. מאחר ואין מחלוקת כי מאז 2007 היה המנוח מרותק לכסא גלגלים
28 הרי שלא ניתן מנגד לקבל עדותו כי בשלוש שנים שלפני פטירת המנוח נפגש מר מ.מ עם המנוח
29 ולא ראה משהו שונה. לכך יש להוסיף, כי מר מ.מ העיד כי כאשר היה המנוח נוסע עם תובע
30 2 לצרכי עבודתו היה עובר אצלו המנוח לביקור – היינו העד התייחס לתקופה הקודמת לשנת
31 2006 ולכן גם בוודאי שלא נפגש איתו לאחר האירוע השני, למעט בפעם האחרונה כחודש
32 חודשים לפני פטירתו (ראו עמוד 42 שורה 20 ואילך).
- 33

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

26. העד ד"ר ע.ר. חתם על מת/4 וכן על התעודה שניתנה על פי תקנות הנוטריונים התשל"ז-1977.
- 1 בפועל בתעודה זו לא נעשה שימוש מאחר והמנוח חתם במשרד הנוטריון עו"ד נ.א. התעודה
- 2 צורפה כנספח 2 לתצהיר מש/3 ובה לכאורה אישר ד"ר ע.ר. כי המנוח היה בעת עריכת הצוואה
- 3 כשיר לעשות פעולה בפני נוטריון. ד"ר ע.ר. טיפל במנוח שנים רבות (15-10 לדבריו בעמוד 43
- 4 שורה 11), העיד כי נהג להגיע לבית תובע 2 לביקור בית של המנוח מאחר והמנוח לא יכול היה
- 5 להגיע למרפאתו. כאשר נשאל ד"ר ע.ר. אודות התעודה הנ"ל העיד כי **"באותו יום שהוא ביקש**
- 6 **למלא את הטופס הזה, שאלתי אם הוא מתמצא בזמן ובמקום, ושאלתי אותו אתה מבין מה**
- 7 **הולך. הוא אמר לי כן אני מבין ד"ר זה היה המשפט שלו"**. הרופא לא הסביר למה הכוונה
- 8 "מה הולך" ולא העיד כי הבהיר למנוח שהוא עתיד לחתום על צוואה או לעשות פעולה בפני
- 9 נוטריון כפי שנדרש ממנו לעשות על פי דין – שהרי על הרופא לוודא שהנבדק "כשיר לעשות
- 10 פעולה בפני נוטריון".
- 11
- 12
- 13 מעדות ד"ר ע.ר. עלה כי ד"ר ע.ר. לא הסביר ובדק עם המנוח האם ידע מה ומדוע הוא נשאל על
- 14 ידי הרופא הקבוע שלו מהו הזמן והמקום בו הוא נמצא ולא הוסבר לו גם לשם מה ניתנת
- 15 התעודה או נערכת הבדיקה. בהמשך עדותו בעמוד 50 שורות 28-29 שינה ד"ר ע.ר. עדותו
- 16 באשר לזהות מוסר טופס התעודה בידו והעיד כי הטופס ניתן לו על ידי תובע 2 שאל אם המנוח
- 17 בהכרה, משתף פעולה ואף אחד "לא מסדר אותנו". לאחר שמותב זה הבהיר לו את השאלה
- 18 העיד גרסה שלישית בעמוד 51 שורות 1-3, ולפיה שאל את המנוח האם הוא יודע על איזו
- 19 תעודה מבקשים ממנו לחתום. גרסה רביעית עלתה בעמוד 51 שורות 21-23. קשה ליתן משקל
- 20 ממשי לתעודה כראיה לכשירות המנוח כאשר הרופא שנתן את התעודה אינו מברר אם האדם
- 21 כשיר לפעולה בפני נוטריון – למעט השאלה "מה הולך" ותשובתו "אני מבין ד"ר". סביר יותר
- 22 להניח כי אותו מטופל סבור שהשאלה נוגעת לעניינים שברפואה ולתשובה שנתן אדם
- 23 "ישנוני" לרופאו האישי. קשה להלום, וכך גם היה קשה למומחית מטעם בית המשפט להבין,
- 24 כיצד אדם לאחר אירוע מוחי שני, כשברקע אלכוהוליזם כרוני משך שנים, כשיר להבחין
- 25 בטיבה של צוואה פחות מחודשיים לאחר מכן!?. למעלה מן הדרוש אוסיף כי יש מקום גם
- 26 לתהיות שהעלו הנתבעים באשר לתעודה מיום 1.1.2008, כמפורט בסעיף 71 לסיכומיהם, וכן
- 27 הן באשר לשוני בגרסאות, המועד בו הוגשה התעודה בהליך ומידע רפואי רלוונטי
- 28 שחסר בתעודה וכפועל יוצא - לנוטריון עו"ד א'.
- 29
- 30 מנגד בהפניה רפואית של ד"ר ע.ר. מיום 2.12.2007 (עמוד 4 במת/4) אשר נכתבה כחודש טרם
- 31 הצוואה, נכתב על ידי ד"ר ע.ר. כי **"בעקבות האירוע חלה התדרדרות במצבו, מרותק למיטה,**
- 32 **להעברה מהמיטה לכסא גלגלים זקוק לעזרת הזולת, הכרתו מעורפלת וזקוק לעזרה**
- 33 **בתפקודו היומי... (לא קריא)....24 שעות ביממה"**. כך גם בתיאור הביקור ביום 26.11.2007

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

1 אשר נכתב בתיק הממוחשב ביום 27.11.2007 כותב ד"ר ע.ר. כי **"בהכרה מתקשר עם הסביבה**
2 **לא מזהה את כולם"**. וראו גם ביקור מיום 12.11.2007 תואר המנוח על ידי ד"ר ר' כ"ישנוני".
3 בחקירתו לאחר שהופנה ד"ר ע.ר. לכך שביום 5.11.2007 – כחודשים לפני עריכת הצוואה, לקה
4 המנוח באירוע מוחי השיב ד"ר ע.ר. כי המנוח **"הגיב חלקית"** (עמוד 48 שורות 15-16). משכך
5 איני סבורה כי יש בתעודה להביא לסטייה מחוות דעת המומחית ומסקנתה ודווקא
6 הרישומים הרפואיים הנוספים של ד"ר ע.ר. מחזקים את חוות הדעת.
7
8 כך גם עדות האחות גבי ש.ה. תומכת ומחזקת את חוות דעת המומחית. העדה ערכה למנוח .27
9 הערכת תלות מטעם המוסד לביטוח לאומי. לצורך כך בקרה את המנוח ביום 25.11.2007.
10 הערכת התלות סומנה מת/7. על פי מצבו של המנוח באותה עת – הוא לא תקשר עם הסביבה.
11 נכתב **"הנבדק לא מדבר כלל למעט קולות שהבן מבין אותו ותנועות ידים שמראה מה הוא**
12 **רוצה"**. הערכת התלות נערכה בנוכחות תובע 2 ועל פי מידע שמסר תובע 2 לגבי ש' גבי ש'
13 תראה כך את מצב מנוח **"בבואי ראיתי הנבדק מרותק למיטה 2 רגליו שמוטות כלפי פנים**
14 **בשל שיתוק ב 2 רגליו. לאחר אירוע מוחי. לבקשתי להדגים קימה והעברה לכסא גלגלים**
15 **ראיתי הבן מושיב את הנבדק במיטתו הוריד את רגלו לרצפה הצמיד את כסא הגלגלים**
16 **למיטה נעל את המעצורים אחז בנבדק במוותניו כאשר הנבדק עם 2 ידיו אווז בזרועות הבן**
17 **ותוך כדי הרמה וסיבוב הושיב הבן את הנבדק על כסא הגלגלים. ראיתי הנבדק לא יכול**
18 **לעמוד כלל על רגליו בשל שיתוק ב 2 הרגלים. לא מסיע את עצמו בשל חולשה ותשישות**
19 **כללית"**. באשר תלונות ציינה גבי ש' כי **" בשל מצבו לא ניתן היה לקבל מידע על תלונות**
20 **ומגבלות מפי הנבדק. הבן מסר שמאז שחרור מבי"ח קיימת החמרה במצבו. מרותק למיטה,**
21 **לא מסוגל לעשות כלום וצריך לטפל בו בכל הפעולות היום יומיות"**. כמו כן צוין **"בשל מצבו**
22 **הנבדק מרותק למיטתו חולשה ותשישות כללית. רוב הזמן עניים עצומות. משותק ב 2 רגליו**
23 **לאחר אירוע מוחי לכן לא נבדק והודגם הלבשה. לדברי הבן הנבדק לא יוזם כלל פעולות**
24 **הלבשה..."**. כך גם ביחס לכל הנושאים בהערכת התלות – נכתב כי המנוח לא יוזם דבר. גבי
25 ש' בסיכום הערכת התלות בסעיף 17 אף מציינת כי **"לא צפוי שיפור במצבו"**. לטעמי קשה
26 לסבור שאדם במצב כזה יזום עריכת צוואה בפני רשות וידע טיבה של הצוואה. הגבי ש'
27 הגדילה וכאשר סיימה את הביקור בשל **"אי הלימה"** בין מכתב השחרור מבית החולים לבין
28 מצב המנוח פנתה לד"ר ע.ר. – אשר אישר בכתב ביום 2.12.2007 כי **אכן מצבו של המנוח**
29 **הדרדר מאז שחרורו. בהתייחס למכתב השחרור מבית החולים המציג מצב לכאורה טוב יותר**
30 **מהערכת התלות הרי שתובע 2 בעצמו מסר לגבי ש' כי ביקש לשחרר את המנוח מבית החולים**
31 **ולציין כי מצבו טוב ממצבו האמתי "שלא ידבק במחלות בביה"ח"**. בעדותה שבה והבהירה
32 הגבי ש' שהיא אחות המבצעת ביקורי בית משך שנים, כי המנוח לא היה במצב לתקשר. שיפור

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

- 1 במצבו תואר על ידה "כהוקוס פוקוס" ואישור לכך ניתן לה על יד ד"ר ע.ר. רופאו האישי של
2 המנוח עמו שוחחה טלפונית לאחר הביקור.
3
4 תובע 2 בסיכומיו, לא דן כלל בשאלת כשרות המנוח או חוות דעת המומחית. תובעת 1 מצידה .28
5 טענה כי בחוות הדעת נפלה טעות מהותית שכן מסקנת המומחית שלא פגשה מעולם את
6 המנוח התבססה על טופס הערכת תלות מת/7. מת/7 תואר על ידי תובעת 1 בסיכומיה
7 כ"מסמך מפוקפק" שהתעלם מהתרשמותו הבלתי אמצעית של נוטריון עו"ד נ.א. ומהתעודה
8 הרפואית שיכה על פי תקנות הנוטריונים. התובעת הביאה בסיכומיה ציטוטים מהתיק
9 הרפואי שהוגש כולו על מנת להציג השיפור במצבו הרפואי של המנוח. אלא שכל המובא
10 בסיכומי התובעת נוגע למצב פיזי של רגלי המנוח ולא למצבו הקוגניטיבי.
11
12 לא נעלמה מעיני עדות הנוטריון עו"ד נ.א., אלא שדווקא מעדותו, נוסח הצוואה שיכה על ידו .29
13 שהיא נשוא התובענה שלפני, שווי המקרקעין כפי שהוערך על ידי המנוח, כמצוין בתרשומת
14 עו"ד א' וייפוי הכוח הבלתי חוזרים שנחתמו במעמד חתימת הצוואה, מעלים ספק כי ייתכן
15 והמנוח, בשל מצבו, לא ידע כי המדובר בצוואה – להבדיל ממסמכים שנועדו למכירת ביתו.
16 בהקשר זה אזכיר כי על פי עדות עו"ד א', ביום חתימת הצוואה הגיע לביתו של המנוח בליווי
17 ב"כ התובעת כשבידם טיוטת צוואה שהוכנה מבעוד מועד. טיוטה זו לא נחתמה והמנוח חתם
18 על הצוואה נשוא תובענה זו ועל ייפוי כוח למכירת ביתו במשרד עו"ד א' מאוחר יותר באותו
19 יום. יש לתמוה מדוע התובעים אשר אין מחלוקת כי בידם טיוטת הצוואה, לא הציגו את
20 הטיוטה. בהקשר זה ראו כי בנספח 1 לתצהיר עו"ד א' מש/3 מצוין כי המנוח העריך את ביתו,
21 אשר בנוי על מגרש של 2.5 דונם ב----- בשווי של 100,000 דולר. הערכת שווי זו, גם בהעדר
22 הערכת שמאי, אינה נראית סבירה בעיני ואינה נראית כמי שהוערכה על ידי אדם המבין היקף
23 רכוש. לאמור יש להוסיף כי בנוסף נרשם בתרשומת עו"ד א' כי "מר מ' מסר כי ברצונו למכור
24 את הבית ברחוב ----- ולתת לבתו חצי מהתמורה (לאחר תשלום כל המיסים וההוצאות)
25 ואת החצי השני להשאיר לעצמו ואם ימות לפני שימכור את הבית – לתת יפוי כוח לעו"ד
26 א.ש. למכור את הבית, לתת לבת ד.ש. מחצית מהתמורה ואת היתרה לחלק בן ארבעת ילדיו."
27
28 בנסיבות אלו ולאור מצבו של המנוח, סביר יותר להניח כי המנוח לא ידע שעסקינן בצוואה .30
29 אלא במכירת ביתו בלבד – ראו גם עדות עו"ד א' בעמוד 121 שורות 3-5, שם העיד "הוא כותב
30 לגבי המחצית השנייה לידי או לפקודתי, זאת אומרת שמבחנה קניינית זה היה סגור – חצי
31 לבת וחצי אליו, בזמן שהוא בחיים". כך גם לא נאמר על ידי המנוח כי הוא מבקש לחלק את
32 רכושו מעבר לבית. בהקשר זה גם יש להפנות לכך שבתרשומת עו"ד א' לא מצוין כי הציג עצמו
33 והסביר למנוח מדוע הם נפגשים ובמענה לשאלה בעמוד 120 שורות 15-25 מדוע חלק זה אינו

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 2522-04-13 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 8827-10-12 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

- 1 מצוין השיב הנוטריון בחקירתו כי הוא מניח שכך היה. וראו גם בשורה 31-32 לא אישר עו"ד
2 א' כי הוסבר למנוח שהמדובר בחתימה על צוואה.
3
- 4 **לאור האמור לעיל חוות דעת מומחית בית המשפט לא נסתרה בחקירתה והמסקנה מתחזקת** .31
5 **מהעדויות החיצוניות לסכסוך בין בעלי הדין כאן ואני מקבלת את הטענה כי במועד עריכת**
6 **הצוואה המנוח לא היה כשיר להבחין בטיבה של צוואה.**
7
- 8 **לאור המסקנה אליה הגעתי לכאורה אין צורך לבחון טענות המתנגדים הנוספות.** אוסיף רק .32
9 כי בהקשר של סעיף 30 לחוק הירושה, התשכ"ה - 1965 מסכימה אני עם טענת הנתבעים כי
10 נוכח תלות המנוח בתובע 2 אשר לכאורה, שימש כ"אפוטרופוס למעשה" עבור המנוח, נטל
11 ההוכחה להוכיח שלא הייתה השפעה בלתי הוגנת - עבר לכתפי התובעים. אלא, בשים לב
12 להוראות הצוואה ומשלא הוכחה "הקנוניה" בין התובעת לבין התובע ולא הוכח כי המנוח
13 ביטל רצונו, הרי שאין שלמעשה אין לקבל את הטענה. בתמצית אציין כי סעיף 30 לחוק
14 הירושה, התשכ"ה-1965 קובע כי "הוראת צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה
15 בלתי-הוגנת, תחבולה או תרמית – בטלה".
16
- 17 נפסק, כי לא כל השפעה מביאה לידי ביטול צוואה. החוק אינו פוסל צוואה שנעשתה לאחר
18 השפעה או שכנוע של המצווה, אלא אם נבעו מלחץ ואיומים מפורשים או מכללא. בכדי
19 שהוראת הצוואה תבוטל, על ההשפעה להיות השפעה בלתי הוגנת - השפעה שיש בה מרכיב
20 של אי-הגינות, עד כדי ניצול חולשתו ותלותו של המצווה ושליטת רצונו החופשי של המצווה.
21 יש להבחין בין דברים שנאמרים למצווה ומתקבלים על דעתו לבין השפעה בלתי הוגנת
22 שמשמעותה היא שהמוריש ביטל דעתו ורצונו מפני רצון המשפיע עליו. אין די בהשפעה או
23 שכנוע באם מוכח כי לא נפגע רצונו החופשי של המצווה. "אין פסול בנסיון להשפיע על
24 אדם שיכתוב צוואה לטובתו או לטובת אחר, מה שפסול הוא השפעה בלתי הוגנת". ראו
25 שמואל שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, הוצאת נבו, כרך 1 עמוד 269. כן נפסק,
26 כי יש להבחין בין השאלה העובדתית - האם המצווה היה תלוי במי שהשפיע עליו השפעה
27 בלתי הוגנת לבין השאלה הערכית האם ההשפעה שהשפיע זה שהנהנה היה תלוי בו, כוללת
28 בחובה אי הגינות. הבחינה תעשה על פי ערכים של מוסר אישי וחברתי, ובחינת רצון המצווה
29 האמתי. ראו ע"א 4902/91 שדמה גודמן נ' ישיבת מדרש גבוה לדיינות ע"ש הרב שלמה
30 מוסאיוף, מט(2) 441, 448-450.
31
- 32 בהקשר זה שמואל שילה בספרו שאזכר לעיל, בעמוד 270 כותב, "כנראה הדרך להצליח
33 בטענה של השפעה בלתי הוגנת היא לא על ידי הוכחה פוזיטיבית של ההשפעה הפסולה,

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 13-04-2522 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 12-10-8827 (התנגדות)

מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

- 1 אלא ע"י ביטול החזקה שהצוואה נעשתה עפ"י רצונו החופשי של המצווה". בדנ"א 1516/95
- 2 מרום נ' היועמ"ש, נב(2) 813, 848 (22.6.98), נקבעו אבני בוחן ומבחני עזר לבחינת קיומה או
- 3 העדרה של השפעה בלתי הוגנת כדלקמן :-
- 4
- 5 א. מבחן התלות והעצמאות – האם המצווה היה עצמאי בתקופה הרלוונטית, הן
- 6 מבחינה פיזית והן מבחינה שכלית-הכרתית. ככול שהמצווה לא היה עצמאי באחד מהשניים,
- 7 תחזק הנטייה לקבוע כי הייתה תלות. הובאו עדויות כי במועד הרלוונטי המנוח היה תלוי בצד
- 8 ג', בבנו תובע 2, התגורר ביחידה בחצר ביתו לאחר שמצבו התדרדר ותובע 2 ניהל את ענייניו.
- 9 ב. מבחן התלות והסיוע – האם כאשר המצווה לא היה עצמאי, מי הוא זה אשר סייע לו
- 10 להתגבר על מגבלותיו. יש לבחון את טיב הסיוע, היקפו ומידת התלות באדם שסייע למצווה
- 11 להתגבר על מגבלותיו. כאשר הנהנה הוא המסייע העיקרי (או הבלעדי) מתגבר החשש כי
- 12 קיימת תלות. במקרה כאן, הוכח כי המנוח היה תלוי בסיוע מאת תובע 2 בין בעצמו ובין
- 13 באמצעות עובד זר, שתובע 2 שכר את שירותיו. המנוח היה תלוי בסיוע זה ובעזרת צד ג'.
- 14 ג. מבחן הקשר של המצווה עם אחרים – האם למצווה היו קשרים עם אחרים. ככל
- 15 שיתברר כי בתקופה הרלוונטית המצווה נותק מאחרים או שקשריו היו מועטים, תתחזק
- 16 ההנחה כי מתקיימת תלות. הובאו עדויות כי הקשר היחיד של המנוח היה עם תובע 2.
- 17 ד. מבחן נסיבות עריכת הצוואה – מעורבות הנהנה בעריכת הצוואה, אף אם אינה מגיעה
- 18 לכדי מעורבות לפי סעיף 35 לחוק הירושה, יכולה ללמד על השפעה בלתי הוגנת. מבחן זה אינו
- 19 עומד ברשות עצמו, אלא הוא מבחן משנה שיכול לסייע בקבלת מסקנה בדבר קיומה של
- 20 השפעה בלתי הוגנת, במקום בו המבחינים האחרים מצביעים על קיומה של תלות. במקרה
- 21 כאן – תובע 2 יצר את קשר עם עוה"ד שפנה לנוטריון ואותו עו"ד הוא ב"כ התובעת.
- 22
- 23 מחד, כפי שצינתי אין מחלוקת כי עובר לעריכת הצוואה היה תובע 2 "אפוטרופוס למעשה"
- 24 עבור המנוח ומשכך התקיימו התנאים המצביעים על חשש או חזקה להשפעה בלתי הוגנת –
- 25 חשש זה מתחזק בשים לב לעדות העד מר ק' אשר העיד כי שאלת אופן חלוקת רכושו הטרידה
- 26 את מנוחת המנוח והוא חש "לא בנוח" עם הנעשה (עמוד 6 שורות 26 ואילך). מאידך, לא
- 27 הוכחה, ולו לכאורה, הקונוניה בין התובעים - לכן, הטענה נדחית.
- 28
- 29 33. באשר לטענה בדבר מעורבות בעריכת הצוואה, מהעדויות לא עלה כי תובע 2, שהסיע את
- 30 המנוח למשרד עורך הדין ויצר קשר עם משרד עורך הדין היה מעורב מעבר לכך בעריכת
- 31 הצוואה ובאופן הפוסל ההוראות הנוגעות אליו מהצוואה כמצוות סעיף 35 לחוק הירושה,
- 32 התשכ"ה -1965. ובאשר לטענה לטעות? אודה כי לא ירדתי לסוף דעת הנתבעים בעניין זה.
- 33 מכל מקום הנתבעים ויתרו על טענות אלו בסיכומיהם.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 2522-04-13 (בקשה לצו קיום צוואה)
ת"ע 8827-10-12 (התנגדות)
מ' ואח' נ' ס' מ' ואח'

34. נפסק, ההתנגדות מתקבלת, הבקשה למתן צו קיום צוואת המנוח מיום 1.1.2008 נדחית.

התובעים ישלמו לנתבעים הוצאות משפט לרבות בגין הבקשה להוכחת צוואה בהעתק, בסך של 23,000 ₪, על פי קבלות, החזר אגרות, תשלום למומחים, תשלום הוצאות העדים והוצאות אחזור מסמכים רפואיים. מסכומים אלו רשאים התובעים להפחית את סכום ההוצאות שנפסק לזכותם.

מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

המזכירות תמציא לצדדים ותסגור התיקים.

ניתן היום, כד' חשוון תשע"ז, 25 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.

הילה גורביץ שינפלד, שופטת